

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی ، گروه جغرافیا

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: جغرافیا و برنامه ریزی شهری

عنوان:

ارزیابی وضعیت استقرار مراکز آتش نشانی با استفاده از GIS مطالعه موردی

ملارد

استاد راهنما:

دکتر رحمت الله منشی زاده

استاد مشاور:

دکتر اکبر پرهیزکار

پژوهشگر:

نصیبه رئیسی

تابستان ۱۳۹۱

تقدیم به مادر خوجم

که فریادرس بزرگ قلم است پس نسبت به جبران ذره ای از محبت های بی دریغت این ناخیز را با تمام خلوص و سپاس قلم به پیشگاهت
تقدیم می نمایم.

تقدیم به:

پدر بزرگوارم که با صبر و مهربانی تکیه گاه امنی برایم بوده و هست

تقدیم به:

همسر مهربانم که در تمام طول تحصیل همراه و همگام من بوده است و بردبارانه مراد این راه همراهی نمود به امید آن که من نیز او را در راه باریکه
های زندگی همراه و همگام باشم.

تقدیر و تشکر

در آغاز این پایان نامه بر خود لازم می دانم که از کلیه کسانی که در تهیه و تدوین این تحقیق مرا یاری نموده اند، تقدیر و تشکر نمایم.

- استاد بزرگوار جناب آقای دکتر رحمت الله منشی زاده، مدیریت محترم گروه جغرافیای انسانی دانشکده علوم زمین دانشگاه شهید بهشتی، که راهنمایی این پایان نامه را بر عهده داشتند و با نهایت حوصله در تمامی مراحل پژوهش یاور اینجانب بوده اند.
- استاد بزرگوار جناب آقای دکتر اکبر پرهیزکار که مشاوره این پایان نامه را بر عهده داشتند و همچنین افتخار شاگردی در محضر ایشان را داشته ام، کمک شایانی را در به اتمام رساندن پایان نامه نمودند.
- استاد بزرگوار سرکار خانم دکتر آزیتا رجبی که داوری این پایان نامه را بر عهده داشته اند تشکر و قدردانی می نمایم.
- جناب آقای دکتر علی احمد آبادی که در طول این پژوهش مساعدتهای لازم را مبذول فرمودند، نهایت تشکر و سپاسگذاری ویژه را دارم.
- جناب آقای دکتر فرهاد حمزه که با راهنمایی ها و کمکهایشان مرا در تدوین این پایان نامه یاری رساندند کمال تشکر را دارم
- از کارمندان و مسئولین محترم سازمانهای شهرداری و آتش نشانی شهر ملارد، که با در اختیار گذاشتن اطلاعات همکاری لازم را با اینجانب داشته اند تشکر و قدر دانی می نمایم.
- و همچنین از ما بقی دوستان و عزیزانی که به انحاء مختلف مرا در تدوین این پایان نامه یاری نمودا اند صمیمانه تشکر و قدردانی می نمایم.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب نصیبه رئیسی دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری با شماره دانشجویی ۸۹۰۶۶۴۸۳۸۰۰ اعلام می نمایم که کلیه مطالب مندرج در این پایان نامه با عنوان: . ارزیابی وضعیت استقرار مراکز آتش نشانی با استفاده از GIS مطالعه موردی ملارد حاصل کار پژوهشی خود بوده و چنانچه دستاوردهای پژوهشی دیگران را مورد استفاده قرار داده باشم ، طبق ضوابط و رویه های جاری، آنرا ارجاع داده و در فهرست منابع و مآخذ ذکر نموده ام . علاوه بر آن تاکید می نماید که این پایان نامه قبلاً برای احراز هیچ مدرک هم سطح، پایین تر یا بالاتر ارائه نشده و چنانچه در هر زمان خلاف آن ثابت شود ، بدینوسیله متعهد می شوم ، در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام توسط دانشگاه ، بدون کوچکترین اعتراض آنرا بپذیرم .

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ: ۹۱/۶/۲۵

دانشجو کارشناسی ارشد خانم نصیبه رئیسی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۸/۲۵ بحروف هجده و بیست و پنج با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

تاریخ

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
فصل اول: کلیات تحقیق.....	۱.....
مقدمه.....	۲.....
۱-۱- بیان مساله.....	۵.....
۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۸.....
۱-۳- اهداف تحقیق.....	۹.....
۱-۴- سوالات تحقیق.....	۱۰.....
۱-۵- فرضیات تحقیق.....	۱۱.....
۱-۶- پیشینه تحقیق.....	۱۱.....
۱-۷- قلمرو مکانی تحقیق.....	۱۷.....
۱-۸- روش تحقیق.....	۱۸.....
۱-۹- مدل تحقیق.....	۱۹.....
۱-۱۰- ابزار و شیوه های گرد آوری اطلاعات.....	۲۰.....
۱-۱۱- شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات.....	۲۰.....
۱-۱۲- جامعه آماری.....	۲۰.....
۱-۱۳- مشکلات و محدودیت های تحقیق.....	۲۱.....
فصل دوم: مبانی نظری تحقیق.....	۲۲.....

مقدمه.....	۲۳
تعاریف و مفاهیم.....	۲۵
۱-۲- شهر.....	۲۵
۲-۲- سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS).....	۲۵
۳-۲- تحلیل فضایی-مکانی.....	۲۵
۴-۲- مدل.....	۲۶
۵-۲- برنامه ریزی.....	۲۶
۶-۲- جغرافیا و برنامه ریزی.....	۲۸
۷-۲- مفهوم و تعریف برنامه ریزی شهری.....	۳۰
۸-۲- برنامه ریزی فضایی.....	۳۱
۹-۲- تحلیل فضایی.....	۳۲
۱۰-۲- مکان یابی.....	۳۲
۱-۱۰-۲- ماهیت مکان گزینی.....	۳۳
۲-۱۰-۲- پیشینه و اهمیت مکان یابی.....	۳۳
۳-۱۰-۲- شاخص های مکان یابی کاربری زمین.....	۳۴
۱-۳-۱۰-۲- سازگاری.....	۳۵
۲-۳-۱۰-۲- آسایش.....	۳۵
۳-۳-۱۰-۲- مطلوبیت.....	۳۵
۴-۳-۱۰-۲- وابستگی.....	۳۶

- ۳۶.....۱۰-۳-۵-۲ ایمنی
- ۳۶.....۱۰-۳-۶-۲ پوشش مناسب
- ۳۶.....۱۰-۳-۷-۲ استانداردهای ایمنی
- ۳۷.....۱۱-۲ معیارهای مکان‌یابی ایستگاه‌های آتش‌نشانی
- ۳۷.....۱۱-۱-۲ دسترسی
- ۳۷.....۱۱-۲-۲ شعاع عملکرد مفید
- ۳۸.....۱۱-۳-۲ جمعیت
- ۳۸.....۱۱-۴-۲ اندازه قطعه زمین
- ۳۹.....۱۱-۵-۲ جهت توسعه شهر
- ۳۹.....۱۱-۶-۲ شبکه ترافیک
- ۴۰.....۱۱-۷-۲ کاربری اراضی
- ۴۲.....۱۲-۲ سوابق آتش‌نشانی در جهان
- ۵۱.....۱۳-۲ طبقه‌بندی ایستگاه‌های آتش‌نشانی بر اساس انواع ایستگاه‌ها
- ۵۱.....۱۳-۱-۲ انواع ایستگاه‌های آتش‌نشانی
- ۵۴.....۱۴-۲ تاریخچه GIS
- ۵۷.....۱۴-۱-۲ تعریف سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی GIS
- ۵۷.....۱۴-۲-۲ اجزاء تشکیل‌دهنده GIS
- ۵۸.....۱۴-۲-۱-۲ سخت‌افزار کامپیوتر
- ۵۸.....۱۴-۲-۲-۲ نرم‌افزار کامپیوتر

۵۸.....	۲-۱۴-۳- پایگاه داده ها
۵۹.....	۲-۱۴-۴- کاربران
۵۹.....	۳-۱۴-۳- انواع داده ها در GIS
۵۹.....	۲-۱۴-۳-۱- داده های هندسی
۶۱.....	۲-۱۴-۳-۲- داده های گرافیکی
۶۱.....	۲-۱۴-۳-۳- داده های توصیفی
۶۱.....	۲-۱۴-۴- زیر سیستم های GIS
۶۱.....	۲-۱۴-۴-۱- سیستم فرعی ورودی داده ها (Data Input)
۶۲.....	۲-۱۴-۴-۲- سیستم فرعی ذخیره و سازماندهی داده ها (Data Storage)
۶۲.....	۲-۱۴-۴-۳- سیستم فرعی پردازش داده ها (Data manipulation and analysis)
۶۳.....	۲-۱۴-۴-۴- سیستم فرعی خروجی داده ها (Display and reporting)
۶۴.....	۲-۱۴-۵- سؤلهایی که GIS می تواند پاسخگو باشد
۶۶.....	۲-۱۴-۶- استفاده از GIS در شهرسازی و برنامه ریزی شهری
۶۷.....	۲-۱۴-۶-۱- کاربرد GIS در شهرهای جدید
۶۸.....	۲-۱۴-۶-۲- پایگاه اطلاعات مکانی شهری
۶۹.....	۲-۱۵-۱- تعریف مدل
۷۰.....	۲-۱۵-۱-۱- مدل منطق بولین
۷۱.....	۲-۱۵-۲- مدل منطق فازی
۷۲.....	۲-۱۵-۳- عملکردهای بافرینگ و مجاورت

- ۷۳.....۲-۱۵-۴- عملیات همسایگی.....
- ۷۳.....۲-۱۵-۵- پلیگونهای تیسن یا ورونی.....
- ۷۴.....۲-۱۵-۶- عملیات فرار دادن لایه ها بر روی یکدیگر.....
- ۷۶.....۲-۱۵-۷- مدل همپوشانی شاخصها.....
- ۷۶.....۲-۱۵-۷-۱- نقشه های دو دویی.....
- ۷۷.....۲-۱۵-۷-۲- نقشه های چند طبقه ای.....
- ۷۸.....۲-۱۵-۸- مدل اثر متقابل فضایی.....
- ۷۹.....۲-۱۵-۹- مدل جاذبه.....
- ۸۱.....۲-۱۵-۱۰- مدل الوت.....
- ۸۲.....۲-۱۵-۱۱- مدل مکانیابی - تخصیص.....
- ۸۳.....۲-۱۵-۱۱-۱- مدل حداقل فاصله یا مسأله **P-Median**.....
- ۸۴.....۲-۱۵-۱۱-۲- مدل حداکثر تراکم.....
- ۸۶.....۲-۱۵-۱۱-۳- مدل حداقل فاصله توان دار.....
- ۸۷.....۲-۱۵-۱۱-۴- مدل حداقل فاصله (محدودیت دار).....
- ۸۸.....۲-۱۵-۱۱-۵- مدل حداکثر پوشش.....
- ۹۰.....۲-۱۵-۱۱-۶- مدل حداکثر پوشش (محدودیت دار).....
- ۹۱.....۲-۱۵-۱۲- مدل فرایند تحلیل شبکه.....
- ۹۲.....۲-۱۵-۱۲-۱- اتصالات شبکه (**Network Links**).....
- ۹۲.....۲-۱۵-۱۲-۲- گره های شبکه (**Network Nodes**).....

۹۲	.....(Stops) توقف گاهها ۳-۱۲-۱۵-۲
۹۳	..... (Centers) مراکز ۴-۱۲-۱۵-۲
۹۳	.....(Barriers) موانع ۵-۱۲-۱۵-۲
۹۳	..... (Turns) گردش ها ۶-۱۲-۱۵-۲
۹۳	.....تحلیل ها و عملیات شبکه ۷-۱۲-۱۵-۲
فصل سوم: بررسی و شناخت منطقه مورد مطالعه..... ۹۵	
۹۶	.....۱-۳ خصوصیات جغرافیایی
۹۶	.....۱-۱-۳ موقعیت جغرافیایی منطقه
۹۸	.....۲-۱-۳ اقلیم و ویژگیهای اقلیمی منطقه
۹۸	.....۱-۲-۱-۳ درجه حرارت
۱۰۰	.....۲-۲-۱-۳ بارش
۱۰۱	.....۳-۲-۱-۳ رطوبت نسبی
۱۰۱	.....۴-۲-۱-۳ تبخیر
۱۰۱	.....۵-۲-۱-۳ باد
۱۰۲	.....۳-۱-۳ ویژگیهای زمین شناسی منطقه مورد مطالعه
۱۰۲	.....۱-۳-۱-۳ وضعیت توپوگرافی
۱۰۴	.....۲-۳-۱-۳ زمین شناسی
۱۰۴	.....۳-۳-۱-۳ ژئومورفولوژی
۱۰۵	.....۴-۳-۱-۳ زلزله

- ۳-۱-۴- منابع آب (هیدرولوژی)..... ۱۰۷
- ۳-۱-۴-۱- منابع آب سطحی (رودخانه ها)..... ۱۰۷
- ۳-۱-۴-۲- منابع آب زیرزمینی (چاهها و قنوت)..... ۱۰۷
- ۳-۱-۵- خاک شناسی..... ۱۰۸
- ۳-۱-۶- پوشش گیاهی..... ۱۰۸
- ۳-۲- ویژگی های جغرافیای انسانی منطقه مورد مطالعه..... ۱۰۹
- ۳-۲-۱- تاریخ پیدایش و سیر تکوینی ملارد..... ۱۰۹
- ۳-۲-۲- جمعیت..... ۱۱۰
- ۳-۲-۳- تحولات جمعیتی در شهر ملارد..... ۱۱۳
- ۳-۲-۴- ساختمان جمعیت..... ۱۱۴
- ۳-۲-۴-۱- ترکیب سنی جمعیت..... ۱۱۴
- ۳-۲-۴-۲- ترکیب جنسی جمعیت..... ۱۱۵
- ۳-۲-۴-۳- نسبت جنسی جمعیت..... ۱۱۶
- ۳-۲-۵- مهاجرت..... ۱۱۷
- ۳-۲-۶- بعد خانوار..... ۱۱۸
- ۳-۲-۷- سواد..... ۱۱۹
- ۳-۳- وضعیت اقتصادی منطقه مورد مطالعه..... ۱۲۰
- ۳-۳-۱- اشتغال..... ۱۲۱
- ۳-۳-۲- ترکیب بخشهای سه گانه اقتصادی (کشاورزی، صنعت، خدمات)..... ۱۲۲

- ۳-۴- مطالعات کالبدی منطقه مورد مطالعه..... ۱۲۵
- ۳-۴-۱- بافتهای شهری ۱۲۶
- ۳-۴-۲- شناخت اجمالی کاربری اراضی..... ۱۲۷
- ۳-۴-۲-۱- کاربری مسکونی..... ۱۲۹
- ۳-۴-۲-۲- کاربری تجاری و خدماتی..... ۱۳۰
- ۳-۴-۲-۳- کاربری شبکه ارتباطی..... ۱۳۰
- ۳-۴-۲-۴- کاربری تأسیسات و تجهیزات شهری..... ۱۳۱
- ۳-۴-۳- آتش نشانی ملارد..... ۱۳۳
- فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق..... ۱۳۵
- مقدمه..... ۱۳۶
- ۴-۱- مراحل انجام کار..... ۱۳۷
- ۴-۱-۱- جمع آوری اطلاعات و داده های فضایی (مکانی) و توصیفی..... ۱۳۷
- ۴-۱-۱-۱- روش ها و ابزار گردآوری اطلاعات و داده ها..... ۱۳۸
- ۴-۱-۲- وارد کردن اطلاعات به سیستم..... ۱۳۸
- ۴-۱-۳- ساماندهی و مدیریت بر اطلاعات..... ۱۳۹
- ۴-۱-۴- تجزیه و تحلیل اطلاعات..... ۱۳۹
- ۴-۲- تهیه لایه های اطلاعاتی..... ۱۴۰
- ۴-۳- لایه های مورد نیاز در این پژوهش..... ۱۴۱
- ۴-۳- لایه های مورد نیاز در این پژوهش..... ۱۴۱

- ۱۴۱.....۲-۳-۴- لایه نقاط
- ۱۴۲.....۳-۳-۴- لایه سطوح (Polygon)
- ۱۴۲.....۴-۴- تحلیل شبکه در شناسایی محدوده عملکردی ایستگاههای آتش نشانی
- ۱۵۶.....فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات تحقیق
- ۱۵۷.....۱-۵- آزمون فرضیات
- ۱۵۹.....۲-۵- نتیجه گیری
- ۱۶۱.....۳-۵- راهکارها و پیشنهادات
- ۱۶۲.....۱-۳-۵- پیشنهادات حاصل از تحقیق
- ۱۶۳.....۲-۳-۵- پیشنهادات برای محققین بعدی
- ۱۶۴.....منابع و مأخذ

فهرست جداول

عنوان.....	صفحه.....
جدول شماره ۱-۲: استاندارد حریم ایستگاه‌های آتش نشانی و کاربری‌های شهری.....	۴۲.....
جدول شماره ۲-۲: تعداد کارکنان، ایستگاه‌های آتش نشانی و تجهیزات مقابله با حریق آتش نشانی.....	۴۵.....
جدول شماره ۲-۳: تعداد آتش سوزی‌ها در توکیو طی سالهای ۱۹۸۹-۱۹۸۵ میلادی.....	۴۵.....
جدول شماره ۲-۴: امکانات مورد نیاز در ایستگاه‌های آتش نشانی.....	۵۴.....
جدول شماره ۱-۳: حداکثر مطلق، متوسط حداکثر، متوسط ماهیانه، متوسط حداقل و حداقل مطلق درجه حرارت ایستگاه کرج.....	۹۹.....
جدول شماره ۲-۳: مجموع بارندگی ماهانه و سالانه ایستگاه کرج (ملارد).....	۱۰۰.....
جدول شماره ۳-۳: درصد سرعت متوسط و فراوانی وزش باد.....	۱۰۲.....
جدول شماره ۳-۴: جمعیت کشور، استان تهران، ملارد و نرخ رشد آن از سال ۴۵ تا ۸۵.....	۱۱۱.....
جدول شماره ۳-۵: جمعیت منطقه مورد مطالعه در سرشماری عمومی نفوس و مسکن (۷۵-۸۵).....	۱۱۳.....
جدول شماره ۳-۶: ترکیب گروه‌های سنی ملارد بر اساس سرشماری ۱۳۸۵-۱۳۷۵.....	۱۱۴.....
جدول شماره ۳-۷: درصد ترکیب گروه‌های سنی ملارد بر اساس سرشماری ۱۳۸۵-۱۳۷۵.....	۱۱۵.....
جدول شماره ۳-۸: توزیع نسبی جمعیت ملارد بر حسب جنس بر اساس سرشماری ۸۵-۱۳۷۵.....	۱۱۶.....
جدول شماره ۳-۹: نسبت جنسی جمعیت ساکن در شهر ملارد بر اساس سرشماری ۱۳۸۵-۱۳۷۵.....	۱۱۷.....

- جدول شماره ۳-۱۰ مهاجرین وارد شده به ملارد بر اساس سرشماری سال ۱۳۸۵-۱۳۷۵..... ۱۱۸
- جدول شماره ۳-۱۱ انواع و بعد خانوار ملارد بر اساس سرشماری ۱۳۸۵-۱۳۷۵..... ۱۱۹
- جدول شماره ۳-۱۲ جمعیت ۶ساله و بیشتر ملارد بر حسب جنس و میزان سواد..... ۱۲۰
- جدول شماره ۳-۱۳ میزان جمعیت شاغلین مرد و زن در ملارد بر اساس سرشماری ۱۳۸۵-۱۳۷۵..... ۱۲۱
- جدول شماره ۳-۱۴ درصد شاغلین کل کشور در بخشهای سه گانه به تفکیک شهری و روستائی طی ۴ دوره
آمارگیری (۱۳۸۵-۱۳۵۵)..... ۱۲۴
- جدول شماره ۳-۱۵ نحوه توزیع شاغلین ۱۰ساله و بیشتر شهر ملارد و فرا مناطق آن در سال ۱۳۸۵..... ۱۲۵
- جدول شماره ۳-۱۶ کاربری اراضی ملارد بر اساس برداشت سال ۱۳۷۸..... ۱۳۲-۱۳۳
- جدول شماره ۴-۱: محدوده های تحت پوشش خدمات ایستگاه های آتش نشانی ملارد..... ۱۵۲
- جدول شماره ۴-۲ محدوده های دریافت و عدم دریافت خدمات ایستگاه های آتش نشانی..... ۱۵۴

فهرست اشکال و نمودار

عنوان.....	صفحه.....
نمودار شماره (۱-۲): فرآیند چرخه‌ای برنامه ریزی.....	۲۷.....
نمودار شماره (۲-۲): روابط انسان و زمین.....	۲۹.....
نمودار شماره (۳-۲): زیر سیستم‌های GIS.....	۶۳.....
شکل شماره (۱-۲) نتایج کاربرد منطق بولین.....	۷۱.....
شکل شماره (۲-۲) چند ضلعی های تیسن.....	۷۴.....
شکل شماره (۳-۲) مدل حداقل فاصله یا مسأله P-Median.....	۸۴.....
شکل شماره (۴-۲) مدل حداکثر تراکم.....	۸۵.....
شکل شماره (۵-۲) مدل حداقل فاصله توان دار.....	۸۶.....
شکل شماره (۶-۲) مدل حداقل فاصله (محدودیتدار).....	۸۸.....
شکل شماره (۷-۲) مدل حداکثر پوشش.....	۸۹.....
شکل شماره (۸-۲) مدل حداکثر پوشش (محدودیت دار).....	۹۱.....
شکل شماره (۹-۲) مدل شبکه در محیط GIS.....	۹۳.....

فهرست نقشه ها

عنوان.....	صفحه.....
نقشه شماره ۱-۳ : موقعیت جغرافیایی شهر ملارد در استان تهران.....	۹۷.....
نقشه شماره ۲-۳: سطوح ارتفاعی منطقه مورد مطالعه.....	۱۰۳.....
نقشه شماره ۳-۳: تکتونیک منطقه مورد مطالعه.....	۱۰۶.....
نقشه شماره ۳-۴ تراکم جمعیت منطقه مورد مطالعه.....	۱۱۲.....
نقشه شماره ۳-۵ کاربری اراضی وضع موجود منطقه مورد مطالعه.....	۱۲۸.....
نقشه شماره ۳-۶: وضع موجود مراکز آتش نشانی منطقه مورد مطالعه.....	۱۳۴.....
نقشه شماره ۴-۱ توزیع فضایی مراکز آتش نشانی شهر ملارد.....	۱۴۵.....
نقشه شماره ۴-۲ شبکه های ارتباطی شهر ملارد.....	۱۴۶.....
نقشه شماره ۴-۳ محدوده خدماتی ایستگاه های آتش نشانی شهر ملارد.....	۱۴۷.....
نقشه شماره ۴-۴ کاربری اراضی شهر ملارد.....	۱۴۸.....
نقشه شماره ۴-۵ سطح بندی شبکه معابر شهر ملارد.....	۱۵۱.....
نقشه شماره ۴-۶ محدوده ایستگاه های آتش نشانی تا شعاع ۱۸۰۰ متر.....	۱۵۳.....
نقشه شماره ۴-۷ محدوده های کلی تحت پوشش خدمات ایستگاه های آتش نشانی شهر ملارد.....	۱۵۵.....

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

شهرها محل تجمع انسان ها و محل بروز رویدادهای اجتماعی، کالبدی، تمدن انسانی، تبلور ذهنی و تکنولوژیک بشر هستند. مطالعه سطوح و رشد شهرنشینی منعکس کننده این واقعیت است که رشد جمعیت شهرها به سرعت در حال افزایش است. (فرانک سیف الدینی، ۱۳۷۵، ۷۵)

رشد شتابان شهرنشینی در چهار دهه گذشته به گونه ای صورت پذیرفته که متناسب با تجهیزات، فضای شهری و توسعه زیر ساخت ها نبوده و عملاً مشاغل مولد مورد نیاز ایجاد نشده است عمده ترین اثر رشد شهرنشینی و رشد سریع شهرها به خصوص مادر شهرها در هم ریزی نظام توزیع خدمات و نارسایی سیستم خدماتی است که بدون استثنا در تمامی شهر های ایران مشاهده میشود. (عزیزی ۱۳۸۳، ۸۶)

امروز شهرها بویژه شهرهای بزرگ با رشد بالای جمعیت و توسعه بی حد کالبدی مواجه هستند از این رو توسعه بیش از حد کالبدی سبب شده است تا شهرها با مسائل و تنگناهایی چون جدایی محل کار از سکونت کاهش فضاهای تفریحی و گذران اوقات فراغت، پایین آمدن سطح کیفیت زندگی و در نهایت عدم سرزندگی مواجه گردند. (حسین زاده دلیر ۱۳۸۸، ۱۸)